Ježíšův zápas

Původ materiálu
Marta Sedláčková
Pořadí v lekci
18

Téma

Ježíš zápasil — o jistotu Boží přítomnosti, o své směřování a jistotu ve svém konání. Své učedníky zve k bdělosti kvůli sobě i kvůli nim.

Cíl

- Děti uslyší, že Ježíš říká Bohu všechno, i o svém velkém strachu a rozhodování, a získává jistotu, že Bůh je s ním.
- Děti uslyší příběh o Ježíšově zápase v Getsemanské zahradě, přemýšlí o možnostech, které mohl zvolit.
- Děti uvažují nad písňovým textem o tom, co to znamená bdít s Ježíšem.

Pro učitele

Biblický text: Mk 14,32-42

Výkladové poznámky

Petr, Jakub, Jan: Tři nejbližší, kteří Ježíše viděli na hoře proměnění ve slávě, teď mají zažít jeho úzkost. Mají být pomocí, přáteli, spolubojovníky a také svědky, vydat svědectví ostatním.

Ježíšova modlitba: S Bohem hovoří jako s protějškem, se kterým lze hovořit, jednat; oslovuje ho Abba — Otče, což je důvěryplné, uctivé oslovení (nikoliv dětské, jak se někdy předpokládalo). Pozor na dětské asociace k otcům, otcovství — někdy to může být negativní obraz, který jim zabrání vztahovat se k Bohu jako k milujícímu, starajícímu se, přítomnému.

Ježíš není odevzdaný osudu, rezignovaný, ale odevzdává se do **Boží vůle**. To znamená: zápasí se sebou, pravděpodobně měl nějaké představy o tom, jak by ho kalich utrpení mohl minout (např. že království Boží přijde před jeho smrtí), ještě měl čas odejít. Ježíš hledá, co je Boží vůle a jak ji konkrétně realizovat. Rezonuje tu prosba otčenáše „buď vůle tvá“. Když se Ježíš modlí Buď vůle tvá, prosí o to, aby se nezpronevěřil Boží lásce ke světu, přestože se svět obrátil proti

němu, i když svět volí zlo. Považuji za dobré pro předškolní (i starší) děti Boží vůli v modlitbě konkretizovat — přestože biblický text to nečiní — jako Boží lásku ke všem, i k nepřátelům. Stejně tak ukázat konkrétněji Ježíšovu nalezenou cestu, totiž jistotu o Boží přítomnosti ve všem dění — např. inspirací v žalmových textech.

Zůstat a bdít, to je výzva k podpoře Ježíšových modliteb. Ježíš zve učedníky na stejnou cestu, do stejného boje, který bojuje on. Bdít a modlit se znamená udržet si vztah k Bohu, to je podstatné v pokušení, kdy se musíme rozhodovat. Souzní to s prosbou modlitby Páně „neuveď nás v pokušení“, do zkoušky, kterou bychom nezvládli. Protiklad těla a ducha ukazují, že můžeme být rozhodnuti pro věrnost, ale neschopni ji uplatnit v konkrétní situaci — to je vidět názorně na Petrovi, který se zapřísahá, že od Ježíše neodpadne (v.29), vzápětí upadá do spánku (v.37) a následně zapírá (v.66nn).

Syn člověka: Tak o sobě v evangeliu mluví sám Ježíš. Může to znamenat prostě člověk, ale zde je to spíše narážka na postavu z knihy Daniel, která je poslána k soudu a záchraně. Tento rozhodující a podstatný člověk bude vydán do rukou lidí, hříšníků. Soudce se stává odsouzeným.

Úskalí

Co je Boží vůle? Je Boží vůle, aby Ježíš zemřel? Kladou si takovou otázku děti? Dospělí si ji kladou — avšak často zůstáváme v zajetí představy Boží vůle jako přesného plánu, jízdního řádu pro budoucnost, kdy Bůh všechno plánuje, řídí a vykonává. Domnívám se, že Bůh dává lidstvu i světu daleko větší prostor svobody konání, než aby mohla být každá tragédie Boží vůlí. Není. Boží vůlí je život. Pro Ježíše cesta k životu byla cestou nenásilí a lásky — cestou, ze které neuhnul, ani když mu hrozila smrt. Boží vůle se ukazuje v neděli ráno, ve vzkříšení.

Pozor na nucenou identifikaci s nějakou postavou příběhu — děti v tak těžké situaci jako Ježíš nebyly. Také role učedníků by mohla svádět k lacinému moralizování, co všechno učedníci nezvládli a měli. Ježíšovo napomínání není ani tak výčitka, jako výzva k těsnějšímu a intenzivnějšímu vztahu s Bohem.

Odkazy

Pokorný, Petr: *Evangelium podle Marka.* Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2016

Odkazy na starší přípravky a další pracovní materiály najdete pod textem úlohy, pod nadpisem **Kam dále**.

Pro děti

Předškoláci

Během vyprávění velikonočního příběhu (úlohy 18-20) budeme stavět „velikonoční zahradu“, každý týden ji doplňovat. Můžeme ji a) kreslit, b) udělat jako koláž (lepit vystřižené papíry, látky, přírodniny na karton), c) tvořit ji pomocí šátků a dekoračního materiálu, event. biblických postaviček d) uděláme zahrádku „živou“, s rostlinami, mechem apod.[1]

Spolu s dětmi nakreslíme/vytvoříme/postavíme základní verzi zahrady — stromy (rostliny), květiny apod., necháme místo pro další příběhy — Golgota, hrob. Pokud jsme vytvářeli, odpočineme si, uklidíme. Pokud ne, dětem ukážeme obraz zahrady, sadu. Necháme je zahradu popsat, jak vypadá, co v ní roste, jestli by v ní chtěli být… atd.

Příběh nabízí trojnásobné opakování situace — taková opakování mají děti tohoto věku rády, využijte ho např. stejnými slovy na začátku Ježíšovy modlitby apod. Ve vyprávění ale pozor na to, aby se z toho nestala fraška, jak někdo někam pořád poodchází — nespěchejte, nechte chvíli ticho.

V takové zahradě se odehrává dnešní příběh o Pánu Ježíši.

Ježíš se svými učedníky povečeřel. A když bylo po večeři, šli všichni do té zahrady. Byl večer a byla tma.

Ježíš byl velmi vážný. Smutný. A taky měl strach. Jeho nepřátelé mu usilovali o život. Jeden z jeho přátel, z učedníků odešel pryč. Asi chce říct nepřátelům, kde Ježíš je. Byla to těžká a hrozivá chvíle.

Učedníci si chtěli po večeři odpočinout, sedli si nebo lehli na trávník. Ježíš odešel o kousek dál — poprosil Petra, Jakuba a Jana, své nejbližší přátele, aby šli s ním.

Ježíš řekl svým přátelům: „Mám velký strach, bojím se a jsem smutný. Chci se modlit, mluvit s Bohem. Neusínejte, držte stráž. Taky se modlete.“

Ježíš poodešel ještě o kousek dál, posadil se pod stromem a modlil se k Bohu: „Otče, bojím se. Nejradši bych utekl a někde se schoval. Bojím se, že mě zabijí.“

Ježíši bylo opravdu úzko, šel za svými přáteli, ale ti spali. Probudil je a prosil, aby se také modlili a podpořili ho.

Ježíš zas poodešel. Chodil pod stromy v zahradě a modlil se.

„Otče, bojím se. Můžu se někde schovat, aby mě nikdo nenašel, mám se bránit mečem a násilím, anebo chceš, abych i nepřátelům znovu řekl, že je máš rád? Je to hrozně nebezpečné, bojím se, že mě zabijí!“

Ježíš opět šel za svými přáteli a doufal, že ho potěší. Ale oni zas spali, nemohli udržet oči otevřené. Opět je probudil a prosil je, aby zůstali vzhůru s ním, ale jim to nešlo.

A Ježíš se zas vzdálil a v zahradě se modlil: „Otče, bojím se, moc se bojím. Ale vím, že ty máš rád i ty, kdo tě nenávidí, kdo nenávidí mě. Ty chceš, abychom se milovali, to je tvoje vůle. Půjdu a znovu to řeknu všem. I když je to životu nebezpečné. Ty jsi se mnou, tvoje ruka mě doprovodí všude, kam půjdu. Ty jsi moje skrýše, když jsou moji nepřátelé silnější než já. I kdybych se dostal do vězení nebo mě zabili, ty jsi život, ty se mě zastaneš.“

Pak se Ježíš vrátil opět ke svým přátelům. Spali. Chtěli být vzhůru, ale prostě to nedokázali.

Ježíš je probudil a řekl jim: „Probuďte se, brzy přijdou nepřátelé. Já neuteču ani se nebudu bránit mečem. Musím ukázat, že Bůh miluje všechny!“ A opravdu brzy přišli vojáci, s meči a holemi. Ježíše zatkli a odvedli ho pryč z té krásné zahrady. Učedníci utekli. Všichni měli strach. Ježíš však věděl, že Bůh ho vede za ruku.

Zazpívejte *Někdo mě vede za ruku* (HA 14, první a čtvrtá sloka).

Můžeme vést ještě rozhovor: Míváte z něčeho strach? — Můžeme své strachy nakreslit na papír. Řekneme o nich Pánu Bohu. Můžeme je roztrhat na kousky nebo zmačkat a položit je do naší zahrady. Bůh o nich ví. A třeba znovu zazpívat Někdo mě vede za ruku.

Pomůcky: Podle vybraného tvoření, papíry, pastelky atd.

Mladší školní děti

Přečtěte nebo převyprávějte Mk 14,32-36, Ježíšovu situaci můžete trochu rozvést, dětem přiblížit, že jistě rozvažoval nad různými možnostmi toho, co má dělat, jak se má zachovat. Pak ale musel přemýšlet, zda je to v souladu s tím, co chce Bůh, s tím, co on sám dosud říkal a dělal. Před děti předložte papír, na kterém bude schematicky nakresleno rozcestí, rozvětvující se cesta, s nadpisem — Otče, buď vůle tvá! Co je tvá vůle? S dětmi uvažujte a pište/kreslete do cest, jaké měl Ježíš konkrétní možnosti, jak se mohl zachovat — nechte dětem prostor pro fantazii. Zkuste ke každé najít argumenty pro i proti — veďte děti doplňujícími otázkami (Co by se stalo pak? Nebyl by to pravý opak toho, co Ježíš dělal doteď? Apod.).

Shrňte: Ježíš mohl jít různými cestami — i vy jste vymysleli nějaké. Mohl utéct, schovat se, přestat veřejně působit, zkusit sehnat armádu, povstalce se zbraněmi… Něco by bylo velmi

snadné, jiné možnosti by něco stály, ale zachoval by si život. Přemýšleli jste o tom, jaké by mělo výhody, kdyby se vydal jinou cestou, ale přišli jste i na to, co by tak dobré nebylo. Ježíš se rozhodl, že bude věrný Bohu a tomu, jak ho znal a co o něm říkal lidem kolem sebe. Nebránil se zbraněmi, neutekl, nevzdal to, ale vytrval v lásce k lidem a rozhodl se, že bude veřejně a otevřeně mluvit o tom, že Bůh chce být lidem blízko a že je má rád. Jiné zachraňoval celý svůj život, ale sám sebe výhodami nebo zbabělostí zachránit nechtěl.

Pomůcky: Papír, tužky, případně Bible.

Starší školní děti

Zazpívejte píseň *Nemůžete ani chvíli* (SV 212). Znáte ten příběh? Kdo je v té písni mluvčí? Hledejte v Markově evangeliu v kapitolách 14 a 15 verše, které souvisí s písní, které byly její předlohou. Na koho se obrací otázka „Nemůžete ani chvíli se mnou bdít?“ Může se nějak týkat i nás? Jak bychom mohli bdít dnes s Ježíšem? Pokud děti nepřijdou na nic samy, nabídněte tři varianty, děti si mohou vybrat, která je jim nejbližší a říct proč, co si pod tím představují. Správné jsou všechny, ale neprozrazujte jim to předem.

- *Je třeba být nablízku trpícím a těm, kdo jsou plni strachu a podporovat je.*
- *Je třeba modlit se, aby člověk poznával, co je Boží vůle.*
- *Je třeba být bdělý a modlit se, aby člověk obstál ve chvíli, kdy je vystaven nějaké zkoušce.*

Varianta: K příběhu o modlitbě v Getsemanech si přečtěte některé žalmy (např. 22, 42, 88, 142), uvažujte, který žalm by Ježíš mohl použít jako slova modlitby. Některé žalmy jsou také ve zhudebnění Oborohu.

Zpívejte píseň z Taizé *Zůstaňte zde a bděte se mnou* (SV 443).

Pomůcky: Text písně a biblický text, okopírované k vytváření poznámek a souvislostí.

Přesah

Buď vůle tvá není odevzdání se osudu nebo smíření se situací. Velmi často je prosba „Buď vůle tvá“ začátkem vzpoury proti zavedeným (ne)pořádkům, situacím, které odporují životu. Christoph Blumhard ml. to vyjádřil výrokem „křesťané jsou lidé protestující proti smrti“. Se staršími dětmi můžete takto meditovat nad písní *Buď vůle tvá* (SV 21).

Se staršími dětmi můžete vzít doslova Ježíšovu výzvu — např. na víkendové akci, táboře nebo přespávání v kostele uspořádejte večerní nebo brzké ranní modlitební bdění.

Impulz pro teologizování s dětmi: Proč a v jakých situacích se lidé modlí? Co je to vlastně modlitba?

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Bděte a modlete se. (Mk 14,38)

Rituál

Recitace upraveného textu z 1 K 15,1 nn: „Evangelium, které jsme přijali, je základem, na němž stojíme. Skrze ně docházíme spásy — vždyť jsme přece neuvěřili nadarmo.“

Zpěv písně *Beránku, který snímáš hříchy*[2] nebo jiného Beránku Boží.

Podle Ž 118

Učitel: „Kámen, jejž zavrhli stavitelé,“

Děti: „stal se kamenem úhelným.“

Učitel: „Stalo se tak skrze Hospodina,“

Děti: „tento div se udál před našimi zraky.“

Všichni: „Požehnaný, který přichází ve jménu Páně!“

Okénko do bohoslužeb

Nadšené dítě: „Marku, Marku budeš vyprávět dál? Já už vím, jak to teď bude, Ježíše ukřižují. Řekl bych, že když si nám vyprávěl, jak se Ježíš nebál rozdělit se o chleba i s těmi, kdo ho zradili, tak že byl fakt hrdina, že šel na smrt děsně odhodlaně!“

Marek: „To vůbec ne! Myslím, že Ježíš měl v hlavě spoustu otázek, možná i strach.“

Dítě: „To by se líbilo babičce, ta má pořád taky nějaký strachy. A otázek, těch má hrozně moc v hlavě táta, často chodí po domě a říká ‚Kdybych já věděl, co mám dělat?!‘ Tak já už jsem zticha, Marku, vyprávěj!“

Co je Boží vůle? Těžká otázka! Myslíte si, že byla taková otázka pro Ježíše lehčí než pro nás? Také o tom bude dnešní příběh v nedělní škole.

Modlitba

Pane Ježíši, měl jsi v sobě strach a na smrt jsi nešel odhodlaně. Buď se všemi, kdo se bojí, kdo se rozhodují, s těmi, kdo hledají, co je tvoje vůle. Dej, ať jsme s těmi, kdo nás potřebují. Amen.

1 Inspirace fotografiemi např. zde.

2 Z připravovaného zpěvníku

Kam dále

Židková, Marta: Strach a modlitba v Getsemane. (Katechetická příprava z cyklu C...

How to make an Easter Garden to Decorations for the Church („velikonoční zahrad...

Píseň „Beránku, který snímáš hříchy“ z připravovaného zpěvníku

Odkaz na píseň

Nemůžete ani chvíli se mnou bdít

Byl jsi tam, když byl křižován můj Pán

Někdo mě vede za ruku, když bojím se jít tmou

Zůstaňte a bděte se mnou

Šel přes potok Cedron k hoře Kristus

O Lord, Hear my Prayer (SV462)

Buď vůle tvá, buď vůle tvoje všude tam

Cílová skupina

Předškolní

Mladší školní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami III (S Markem + S Matoušem a Lukášem)

Biblický odkaz (kat)

Marek 14,32–42